

## บริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

### Social Context Influencing Public Policy

#### Case study in Nakhon Ratchasima.

วิภาส ทองสุทธิ์<sup>1</sup> ศศิมาพร สร้อยกระโทก<sup>2</sup> จีระวัฒน์ เรืองรอง<sup>3</sup>

Vipas Thongsut<sup>1</sup>, Sasimapron Sroykratoke<sup>2</sup>, Chirawat Rueangrong<sup>3</sup>

#### บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง บริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาบริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 2. เพื่อเปรียบเทียบบริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test แบบ Independent samples และ F-test (one way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า

1. บริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.07) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านสาธาณูปโภค และด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนที่มีเพศและ ระดับการศึกษา ต่างกันมีระดับคุณภาพต่อบริบททางสังคมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายช่วงเวลาไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยนำไปสู่แนวทางการพัฒนาบริบททางสังคมที่เป็นตัวกำหนดการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น และประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริม

<sup>1</sup> (รองศาสตราจารย์ ดร.) อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

(Assoc. Prof. Dr.) Lecturer of the Master of Public Administration Program, Nakhonratchasima College

<sup>2</sup> อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา E-mail: mawnoy08032533@gmail.com

Lecturer of the Master of Public Administration Program, Nakhonratchasima College

<sup>3</sup> อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

Lecturer of the Bachelor of Laws Program

สุขภาพทั้งในระดับครอบครัวและชุมชนอย่างไร ภายใต้บริบททางสังคมวัฒนธรรมและการกำหนดนโยบายของชุมชน

**คำสำคัญ:** บริบท, นโยบายสาธารณะ

## Abstract

Subject education Social context affecting public policy formulation Case study in Nakhon Ratchasima Objective 1. To study the social context affecting public policy formulation. Case study of Nakhon Ratchasima Province 2. To compare the social context affecting the formulation of public policy. Case study in Nakhon Ratchasima Set sample size A sample of 400 subjects was calculated using Taro Yamane's formula. The tool used to collect data in this study was a questionnaire. Estimate scale The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, Independent samples and F-test (one way ANOVA).

The study found that;

1. The social context affecting the formulation of public policy. Case study in Nakhon Ratchasima Overall, it was at the high level ( $\bar{X}$  = 4.07) When considering the individual aspects, it was found that the culture was at the highest level. Environment Public side Utilities And education at a high level

2. People with gender and education level There were different levels of quality, social context, and public policy formulation. Case study in Nakhon Ratchasima Overall and each period were no different.

The findings lead to the development of the social context that determines participation in health promotion, including government, private sector, local organizations. And how does the public participate in promoting health at the family and community level? Within the social, cultural and community policy setting

**Keywords:** Context, Public Policy

## บทนำ

“สังคม” มีความหมายทั้งในลักษณะแคบหรือเฉพาะเจาะจงและความหมายในลักษณะกว้าง ในความหมายอย่างแคบนั้น สังคมหมายถึงการรวมตัวของคนในสังคมที่มาอยู่ร่วมกัน มีกฎระเบียบ

แบบแผนในการอยู่ร่วมกันเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีการจัดตั้งสถาบันหลักเพื่อเป็นศูนย์กลางในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความเป็นสังคมเช่น ใน Dictionary of Modern Sociology (Hoult, 1969 อ้างใน จำนง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ, 2540: 29-30) ได้คำนิยามไว้ 2 ประการ คือ (1) สังคม หมายถึงคนโดยทั่วไปที่ถือได้ว่าเป็นกลุ่มๆหนึ่ง และหมายความถึงความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มคนเหล่านั้น (2) สังคม หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่เป็นอิสระ (relative independent) จากคนกลุ่มอื่นและสามารถดำรงอยู่อย่างสามารถยาวนานด้วยตนเอง (self-perpetuating) โดยมีขอบเขตถิ่นฐานเป็นของตนเอง มีสมาชิกประกอบด้วยคนทุกเพศ ทุกวัยและมีแบบแผนการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมที่เป็นแบบของตนเอง และ Talcott Parsons (Parson, The Social System, 1951: 19 อ้างใน จำนง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ 2540: 30) ได้ให้ความหมาย“สังคม” เป็นระบบสังคมสามารถเลี้ยงตนเองได้(self-subsistent) ดำรงอยู่ได้ยาวนานกว่าอายุบุคคล มีการสร้างสมาชิกใหม่ของสังคม มีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีบรรทัดฐาน (norms) และสถานภาพ (status) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของระบบความสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ส่วนความหมายอย่างกว้างนั้น“สังคม” ยังหมายรวมถึงคุณภาพชีวิตของคนในสังคม สวัสดิการสังคม คุณภาพของคนและสุขภาพอนามัยของกลุ่มคนในสังคมอีกด้วย ดังนั้น บริบททางสังคมจึงครอบคลุมถึงความมั่นคงของสถาบันทางสังคม ชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคม ความยากจน สุขภาพอนามัยการศึกษาอาจรวมถึงสถานะแวดล้อมด้านอื่น ๆ ของสังคมอีกด้วย

ปัจจุบัน บริบททางสังคมมีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาของประเทศและทั่วโลกเป็นอย่างมากเพราะเรื่องของสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ ประกอบกับในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการคมนาคมสื่อสาร ทำให้สังคมดั้งเดิมของไทยต้องมีการปรับปรุงตนเองหรือเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยทำให้ความมั่นคงทางสังคมเริ่มถูกกระทบกระเทือนทั้งในลักษณะของสถาบันหลักในสังคมระดับชาติและระดับชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่และความเป็นอยู่ของคนในสังคมจากแบบดั้งเดิม ถูกกระแสโลกาภิวัตน์จากสังคมตะวันตกแผ่ขยายเข้ามา ทำให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาระบบสังคม ความเชื่อและวัฒนธรรมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากในส่วนที่มีการปรับตัวหรือเปลี่ยนแปลงไม่ทันก็เกิดปัญหาในทางสังคมติดตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาวัยรุ่น ปัญหายาเสพติด ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาสังคมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ยังจำเป็นต้องอนุรักษ์และดำรงรักษาไว้สิ่งที่ดีงามและมรดกทางสังคมในส่วนที่แสดงความเป็นชาติและความเป็นไทยไว้อีกด้วย

การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) อยู่ในระยะเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อการแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานาน โดยการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ยึดหลักคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นอยู่ที่สมบูรณ์ อย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้

ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ พื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้นสังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น

ดังนั้น ภายใต้ข้อจำกัดปัจจัยพื้นฐานสำหรับการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ท่ามกลางแนวโน้มโลกที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และประเทศต่างๆ กำลังเร่งพัฒนานวัตกรรมและนำมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตและผลผลิตภาพการผลิตเพื่อเป็นอาวุธสำคัญในการต่อสู้ในสนามแข่งขันของโลกและการใช้ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยที่จะต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทางยุทธศาสตร์ทุกด้าน ได้แก่ การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ให้เป็นระบบโครงข่ายที่สมบูรณ์ที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาทุนมนุษย์ และการปฏิรูปให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีความรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงด้านกฎระเบียบและ ระบบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อส่งผลให้การพัฒนาในช่วง 5 ปี ต่อไปจากนี้ไปจะเป็นช่วงที่มุ่งเน้นการพัฒนาบนฐานภูมิปัญญาที่เกิดจากการใช้ความรู้และทักษะ การใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนาและการพัฒนานวัตกรรมนำมาใช้ในทุกด้านของการพัฒนา การพัฒนาที่มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ขยายและสร้างฐานรายได้ใหม่ที่ครอบคลุมทั่วถึงมากขึ้นควบคู่ไปกับการต่อยอดฐานรายได้เดิม สังคมไทยมีคุณภาพและมีความเป็นธรรมโดยมีที่ยืนสำหรับทุกคนในสังคมและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหน้า และเป็นการพัฒนาที่เกิดจากการผนึกกำลังในการผลักดันขับเคลื่อนร่วมกันของทุกภาคส่วน (Thailand 4.0)

ประเทศไทยก่อนการเปลี่ยนการปกครองในปี พ.ศ. 2475 อยู่ภายใต้การปกครองที่เรียกว่า อัตตาธิปไตย (Autocratic) ซึ่งเป็นการรวมศูนย์กลางอำนาจอย่างเด็ดขาดไว้ที่บุคคลคนเดียว ซึ่งเรียกว่า ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute Monarchy) ก่อให้เกิดระบบโครงสร้างแห่งอำนาจและการกำหนดนโยบายในการพัฒนาประเทศในลักษณะการสั่งการจากบนลงล่าง ภาพรวมของการอยู่ภายใต้ระบบการปกครองแบบนี้ คือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมในทิศทางของการกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มาเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบประชาธิปไตย (Democracy) โดยระบอบการปกครองนี้ มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินจำต้องมีคณะบุคคลขึ้นมารับผิดชอบ มีบุคคลหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าคณะผู้บริหาร ที่พร้อมจะถูกควบคุม ตรวจสอบ และถ่วงดุลการใช้อำนาจทางการบริหารจากรัฐสภา ตามแนวคิดซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศเป็นของปวงชน

นโยบายของรัฐมิใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เองโดยธรรมชาติ หากแต่เป็นผลผลิตของรัฐเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในสังคม ซึ่งผลิตผลนี้ขึ้นอยู่กับระบบการปกครอง วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของสังคมนั้นๆ และสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามแต่กาลเวลา การกำหนดนโยบาย (Policy Making) ของรัฐซึ่งถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีพ ในด้านการกินดีอยู่ดีของประชาชนในแต่ละประเทศได้ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่กำหนดนโยบาย (Policy Maker) จึงต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะนำมาใช้เป็นปัจจัยพื้นฐานของการกำหนดนโยบาย เพื่อให้ให้นโยบายนั้นสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบริบททางสังคมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เพื่อที่จะอธิบายบริบท ปัจจัย เงื่อนไข และสภาพแวดล้อมโดยรวมของสังคมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะภายใต้ลักษณะเงื่อนไขตัวกำหนดหรือบริบททางสังคมหรือวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนต่อการกำหนดนโยบายอย่างไร มีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และบริบททางสังคมจะก่อให้เกิดผลอย่างไรต่อครอบครัวและชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา อย่างไรก็ตาม การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของจังหวัดถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของจนเกิดการรวมตัวเป็นพลังในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจังหวัด อันจะนำไปสู่การทำให้จังหวัดนั้นมีพลัง กลายเป็นจังหวัดที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตาม การสร้างบริบททางสังคมต่อการกำหนดนโยบาย ในจังหวัดนครราชสีมาจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะจากภาครัฐในการสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในจังหวัด โดยการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนพร้อมกับสร้างกลไกหรือช่องทางที่เอื้ออำนวย ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง อันเป็นรากฐานของการพัฒนาจังหวัดและประเทศต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบบริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

### สมมุติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันส่งผลต่อบริบททางสังคมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
2. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันส่งผลต่อบริบททางสังคมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

## กรอบแนวความคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บริบททางสังคมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย

1) ตัวแปรอิสระ สามารถสรุปตัวชี้วัดได้ดังนี้

(1) ข้อมูลทั่วไปของประชาชนเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ

(2) บริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ

1. ด้านสาธารณสุข
2. ด้านสาธาณูปโภค
3. ด้านการศึกษา
4. ด้านวัฒนธรรม
5. ด้านสิ่งแวดล้อม

2) ตัวแปรตาม คือ บริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรคือ ประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2,646,401 คน กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

**การเก็บรวบรวมข้อมูล** ระหว่างวันที่ กรกฎาคม ถึง ตุลาคม 2563

**เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล**

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและดัดแปลงจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลในส่วนดังกล่าวมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

### การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามามีส่วนร่วมตามหลักการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดีเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถาม แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับความมุ่งหมาย และสมมติฐานการศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดที่กำหนดเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาแก้ไขภาษา เนื้อหา ความครบถ้วน ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาและเพื่อให้เกิดความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำเพิ่มเติม
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
5. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97
6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม
  - 1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of Item Objective congruence)
  - 2) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้ t-test และ F-test (One way ANOVA)

### ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 38.20 อายุ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุอยู่ระหว่าง 40-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.77 ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 37.44 อาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพราชการ คิดเป็นร้อยละ 13.44

2. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.53) ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.14) ด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.92) ด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.88) และด้าน สาธารณูปโภคอยู่ในระดับ ( $\bar{X}$  = 3.88) ตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเป็นดังนี้

1) ด้านสาธารณสุขในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.92) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ ดังนี้ จังหวัด ส่งเสริมด้านการพัฒนาสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ( $\bar{X}$  = 4.10) จังหวัดมีการ พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพและการสนับสนุนด้านสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ( $\bar{X}$  = 4.00) จังหวัดส่งเสริม ด้านการให้บริการและผลประโยชน์ต่อประชาชนในรูปแบบเอื้อประโยชน์ต่อคนจน ( $\bar{X}$  = 3.87) จังหวัด จัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนด้านการรักษาพยาบาลสำหรับผู้มีรายได้น้อย ( $\bar{X}$  = 3.86) และจังหวัดมี การพัฒนาระบบประกันสุขภาพเพิ่มประสิทธิภาพของระบบประกันสุขภาพ ( $\bar{X}$  = 3.78)

2) ด้านสาธารณูปโภคในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.88) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ ดังนี้ จังหวัดมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและการบริหารจัดการระบบขนส่งสินค้าและ บริการให้มีประสิทธิภาพ ( $\bar{X}$  = 3.97) จังหวัดมีการพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศโดยคำนึงถึง สิ่งแวดล้อมของประเทศเป็นสำคัญ ( $\bar{X}$  = 3.95) จังหวัด มีการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานของ ประเทศ โดยคำนึงถึงประชาชนเป็นสำคัญ ( $\bar{X}$  = 3.93) จังหวัดมีการให้บริการจัดการน้ำอย่างบูรณา การและมีการขยายเขตพื้นที่ชลประทานอย่างทั่วถึง ( $\bar{X}$  = 3.75) และจังหวัดมีการพัฒนาระบบการ จัดการด้านการผลิตพลังงานทดแทนอย่างยั่งยืน ( $\bar{X}$  = 3.73)

3) ด้านการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.88) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ ดังนี้ จังหวัดมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยและครูให้มีความรู้ความสามารถ ( $\bar{X}$  = 3.96) จังหวัดมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ ( $\bar{X}$  = 3.96) จังหวัดมีการส่งเสริมทางด้านการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากไร้ ( $\bar{X}$  = 3.86) จังหวัดเร่งพัฒนา คุณภาพทางการศึกษาและขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ( $\bar{X}$  = 3.84) และ จังหวัดมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึง อุดมศึกษา ( $\bar{X}$  = 3.76)

4) ด้านวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.53) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ ดังนี้จังหวัดมีการส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ( $\bar{X}$  = 4.69) จังหวัดมีการ พัฒนาพิพิธภัณฑ์ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่กับประชาชน ( $\bar{X}$  = 4.55) จังหวัดให้ความสำคัญในเรื่อง ค่านิยมศาสนาและความเชื่อของแต่ละบุคคลในการแสดงความคิดเห็นต่างๆอย่างเสมอภาค ( $\bar{X}$  = 4.55) จังหวัดมีการส่งเสริมให้มีการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ( $\bar{X}$  = 4.43) และจังหวัดให้

ความสำคัญในเรื่องค่านิยมศาสนาและความเชื่อของแต่ละบุคคลในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ อย่างเสมอภาค ( $\bar{X} = 4.43$ )

5) ด้านสิ่งแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.14$ ) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ ดังนี้ จังหวัดมีการจัดงบประมาณในการจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมในเขตจังหวัดและสามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ ( $\bar{X} = 4.54$ ) จังหวัดจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอเพื่อกำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกลักษณะ ( $\bar{X} = 4.12$ ) จังหวัดดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและเร่งรัดการควบคุมมลพิษ ( $\bar{X} = 4.11$ ) จังหวัดมีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ( $\bar{X} = 4.02$ ) และจังหวัดสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ( $\bar{X} = 3.93$ )

### อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลจากการศึกษาดังต่อไปนี้

1. บริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะกรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่าด้านสาธารณสุข จังหวัดได้มีการส่งเสริมด้านการพัฒนาสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมไปถึงการพัฒนากระบวนการดูแลสุขภาพ การสนับสนุนด้านสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และจังหวัดได้มีการส่งเสริมด้านการให้บริการและผลประโยชน์ต่อประชาชนในรูปแบบเอื้อประโยชน์ต่อคนจน

ด้านสาธารณูปโภค จังหวัดมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการขนส่งและการบริหารจัดการระบบขนส่งสินค้าและบริการให้มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงมีการพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของประเทศเป็นสำคัญ และจังหวัด มีการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานของประเทศโดยคำนึงถึงประชาชนเป็นสำคัญ

ด้านการศึกษา จังหวัดมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร สื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย และครูให้มีความรู้ความสามารถ รวมไปถึงมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ มีการส่งเสริมทางด้านการศึกษแก่นักเรียนที่ยากไร้ และจังหวัดเร่งพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ด้านวัฒนธรรม จังหวัดมีการส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม มีการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในคงอยู่กับประชาชน และยังให้ความสำคัญในเรื่องค่านิยมศาสนา และความเชื่อของแต่ละบุคคล ในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ อย่างเสมอภาค

ด้านสิ่งแวดล้อม จังหวัดได้มีการจัดงบประมาณในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตจังหวัด และสามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ รวมไปถึงการจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ เพื่อกำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกลักษณะ และจังหวัดได้ดูแลรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม และเร่งรัดการควบคุมมลพิษ

บริบททางสังคมที่มีต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเชอวูซัย ศรีซุชาติ (2541) นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศกำลังพัฒนา หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้มีบทบาทสูงในการกำหนดนโยบายสาธารณะ หรือในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เพราะมีทั้งบุคลากร ทรัพยากรต่าง ๆ งบประมาณจำนวนมาก และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูงกว่าประชาชนทั่วไป จึงทำให้หน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย โดยเป็นผู้คิด ริเริ่มโครงการ ๆ และสร้างแบบแผนของการพัฒนา ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายน้อย และเป็นเพียงสิ่งรองรับการพัฒนา หรือเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามนโยบายเท่านั้น ซึ่งผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นจะเป็นไปตามความมุ่งหวังที่หน่วยงานของรัฐต้องการมากกว่าความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดการพัฒนาที่ผิดพลาดครั้งแล้วครั้งเล่า ดังเห็นได้จากการพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่เกิดการพัฒนาศักยภาพของการพึ่งตนเอง แต่เป็นลักษณะการพึ่งพิงหน่วยงานของรัฐ ขาดการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องและต่อรองกับหน่วยงานของรัฐที่จะปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง และเฝ้ารอให้ทางราชการเป็นผู้เข้ามาช่วยเหลือในการเปลี่ยนแปลงชีวิต

2. จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันส่งผลต่อบริบททางสังคมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันส่งผลต่อบริบททางสังคมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรพิจารณาหลักการประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน ได้เข้าใจถึงนโยบายของรัฐที่สามารถตรวจสอบได้ และไม่การทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบาย

### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาบริบททางสังคมของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การกำหนดนโยบายสาธารณะสามารถตอบสนองตรงตามความต้องการของประชาชน

## บรรณานุกรม

- จำนงอดิวัฒน์สิทธิและคณะ. 2540. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชมศรีสาธา. 2543. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เชษฐชัย ศรีชูชาติ. 2541. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ:  
กรณีศึกษา การจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ชาวชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่.  
วิทยานิพนธ์ ร.ม.เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.